

Terveydenhuollon ammattihenkilöiden
neuvottelukunta

30.8.2021

VN/12036/2019
STM120:00/2019

Aika 23.8.2021 klo 9.00-12.00

Paikka Etäkokous.

Läsnä Siikavirta Jaska, johtaja, sosiaali- ja terveysministeriö, puheenjohtaja
Halinen Kaisa, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö, varapuheenjohtaja
~~Ilkka Lasse, erityisasiantuntija, sosiaali- ja terveysministeriö~~
~~Mäntyranta Taina, lääkintöneuvos, sosiaali- ja terveysministeriö~~
Mikkonen Maarit, ryhmäpäällikkö, Valvira
Hirsivaara Sanna, opetusneuvos, opetus- ja kulttuuriministeriö
Nordström Soila, opetusneuvos, Opetushallitus
Merenmies Jussi, dosentti, Helsingin yliopisto
~~Ylöstalo Pekka, professori, Oulun yliopisto~~
Kaukiainen Ari, yliopistonlehtori, Turun yliopisto
Seppänen Salla, puheenjohtaja, Ammattikorkeakoulujen terveysalan johtajien verkosto
Aho Kaisa, Sosiaali- ja terveysalan toisen asteen kouluttajien johdon verkosto

Sihteerinä Vallimies-Patomäki Marjukka, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

Kutsuttuina Ruskoaho Juho, työmarkkinatutkija, KT
Vahtera Eeva, teollisuusneuvos, TEM
Virtanen Ari, erityisasiantuntija, THL
Nygren Päivi, neuvotteleva virkamies, sosiaali- ja terveysministeriö

1 Kokouksen avaus

Kaisa Halinen toimi kokouksen puheenjohtajana ja avasi kokouksen klo 9.00.

2 Sihteerin muutos

Todettiin, että neuvotteleva virkamies Päivi Nygren STM:stä toimii TANK:n sihteerinä syyskuusta 2021 lähtien.

3 Esityslistan hyväksyminen

Esityslista hyväksyttiin.

4 Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen

Edellinen pöytäkirja hyväksyttiin.

5 Sote-alan työvoima ja sen tilastoseuranta THL:ssä

Ari Virtanen esitteli THL:n tietotuotantoa sote-henkilöstöstä sekä tietotuotannon perustana olevia tilastoja, rekistereitä ja kehittämistarpeita kansallisesta ja kansainvälisen yhteistyön näkökulmasta. THL:n on tarkoitus julkaista syyskuussa uusi tilastoraportti sote-alan ammatissa työskentelevistä, koulutuksen saaneista ja heidän ammattioikeuksistaan. Tilastoaineistojen uutena sähköisenä hyödyntämismuotona otetaan käyttöön tietokantaraportointi, jonka avulla tietoja tarvitseva voi julkisen käyttöliittymän kautta hankkia tietoa omien tietotarpeidensa mukaisesti. Tässä vaiheessa tiedot ovat saatavissa vuosilta 2000-2018. Sote-henkilöstötietotuotannon uudistaminen on yksi Valtava-hankkeen prioriteeteista. Tavoitteena on uudistaa kansallista sote-tietotuotantoa palvelemaan viranomaisten ja hyvinvointialueiden tiedolla johtamista seuranta-, arviointi-, ohjaus-, ja valvontatehtävissä. Ari Virtasen esitys on liitteenä 1 TANK:n työtilassa kansiossa "Kokous 230821".

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Sosiaali- ja terveysministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 33
00023 Valtioneuvosto

Meritullinkatu 8
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

02951 63415
+358 2951 63415

kirjaamo@stm.fi
stm.fi

Ari Virtanen demonstroi käyttöön ottavan tietokantaraportoinnin hyödyntämistä. Keskustelussa käytiin läpi yksityiskohtaisemmin tietokantaraporttien hyödyntämismahdollisuuksia.

6 Sote-henkilöstötilanne kuntasektorilla

Juho Ruskoaho kävi esityksessään läpi sote-alan työvoimavajeita eri selvitysten perusteella, terveydenhuollon henkilöstömäärän kehitystä, sote-alan koulutuslisäyksiä, lääkäreiden kysyntää ja koulutustarjontaa sekä sote-alan ammattilaisten alalla pysymiseen ja alan vaihtoon liittyviä kysymyksiä. Vaikka sote-alan työvoimavajeselvitysten tuloksissa on eroja, selvitykset osoittavat, että vajeet ovat kasvaneet parina viime vuotena. Siihen ovat vaikuttaneet esimerkiksi työvoiman käyttö Covid -19 –pandemian liittyvissä tehtävissä, mikä on johtanut muiden ohella hoitojonojen kasvuun ja alidiagnosointiin. Vajeiden arviointiin liittyy oleellisesti se, miten vajeet määritellään ja miten niitä mitataan. Myös muilla aloilla työskentelyä pitäisi pystyä arvioimaan nykyistä tarkemmin. Juho Ruskoaho korosti esityksessään, että työvoimatarpeisiin vaikuttavat väestön ikääntymisen ohella esimerkiksi hoitotakuun tiukentaminen ja yksityisen sote-palvelusektorin kasvu. Sitovat henkilöstömitoitukset eivät sinällään varmista henkilöstön riittävyyttä. Vaikka lääkäreiden, puheterapeuttien, psykologien ja sosiaalityöntekijöiden työvoimatarjonta perustuu jatkossakin suurelta osin kotimaisen koulutustarjonnan riittävyyteen, työperäisen maahanmuuton lisääminen on keskeistä esimerkiksi hoitohenkilöstön kohdalla. Kaikkiaan sote-alan työvoiman saatavuuden ja riittävyyden varmistaminen edellyttävät pitkän tähtäimen toimenpiteitä. Juho Ruskoahon esitys on liitteenä 2 TANK:n työtilassa kansiossa ”Kokous 230821”.

Keskustelussa tuotiin esille muiden ohella seuraavaa:

- OKM:n on lisännyt sote-alan koulutusmääriä, mitä ei ole huomioitu kaikissa selvityksissä.
- Lääkärikoulutuksen lisäykset vuosina 2016-2017 alkavat näkyä vasta lähivuosina, kun nämä lääkärit alkavat valmistua.
- Valvira laillistaa vuosittain yli 200 ulkomailla koulutettua lääkäriä. Ulkomailla lääkäriksi koulutetut palaavat yleisesti Suomen ja jäävät tänne.
- Lähihoitajista noin neljäsosa jatkaa sairaanhoitajiksi, mikä on otettava huomioon koulutustarpeen määrittelyssä.
- Jaettiin KT:n linkki selvitykseen hoitajien alanvaihdosta:
<https://www.kuntatyonantajalehti.fi/2020/6/Sote-alan-henkiloston-alanvaihtaminen-vahaista>

7 Sote-kohtaanto –hanke

Eeva Vahtera esitteli Sote-kohtaanto –hanketta, jossa on tehty yhteistyötä TEM:n, STM:n ja OKM:n kesken. Hanke käynnistettiin 2020 osana hallituksen kasvupaketin valmistelua työ- ja elinkeinopolitiikan toimialakohtaisten haasteiden ratkaisemiseksi. Hankkeen SOTE-pilotissa etsitään ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuden ja kohtaanto-ongelman helpottamiseksi SOTE-alalla. Sote-pilotissa on määritelty sekä lyhyen että pitkän aikavälin toimenpiteitä kohtaannon parantamiseksi samoin kuin jatkotoimenpiteitä, jotka liittyvät muiden ohella tietotuotannon kehittämiseen henkilöstöstä, koulutusten ja koulutuspolkujen kehittämiseen, työhyvinvoinnin ja osaamisen johtamisen malleihin, henkilöstön uramaleihin sekä työperäisen maahanmuuton lisäämiseen. Eeva Vahteran esitys on liitteenä 3 TANK:n työtilassa kansiossa ”Kokous 230821”.

Keskustelussa tuotiin esille, että sote-toimialalla tuottavuusoletukset eivät täyty, koska työvoiman kysyntä on kasvanut odotettua nopeammin eikä kasvun tällä hetkellä odoteta vähenevän. Kun sote-henkilöstövajeet pienevät, myös kohtaanto paranee.

8 Hoitotyön jaoston raporttiluonnos

Hoitotyön jaoston puheenjohtaja esitteli ajanpuutteen vuoksi jaoston raporttiluonnoksen vain lyhyesti ja luovutti sen neuvottelukunnalle. Koska jaoston ehdotukset 1-6 käsiteltiin jo TANK:n edellisessä kokouksessa, käytiin tarkemmin läpi ainoastaan ehdotus 7, jota ei käsitelty edellisessä kokouksessa. Ehdotuksessa 7 on tarkoituksena, että STM päättäisi tekemänsä arvion perusteella myöhemmin, onko tarpeita ja mahdollisuuksia laajentaa valtion koulutuskorvauksia klinisen hoitotyön erikoistumiskoulutusten kustannuksiin.

Keskustelussa tuotiin esille seuraavaa:

- Ehdotettiin, että osaamiskuvauksissa käytetty verbi ”hallitsee” korvattaisiin jollain muulla verbillä esimerkiksi Bloomin taksonomian pohjalta. Todettiin, että osaamiskuvausten laatimiseen osallistuvat hoitotyön jaoston opettajajäsenet ja useita opettajia sidosryhmiä. Osaamiskuvauksissa käytetyt verbit valittiin vertaamalla STM:n 2009 julkaisemassa asiantuntijarakenteessa kuvatun kliinisesti erikoistuneen sairaanhoitajan osaamista ammattikorkeakoulututkinnon suorittaneen sairaanhoitajan ja EQF/NQF:n tason

6 osaamiskuvauksiin. Vaikka verbi ”hallitsee” on vaativa, ammattikorkeakoulut käyttävät sitä yleisesti sote-alan erikoistumiskoulutusten osaamiskuvauksissa. Lisäksi todettiin, että osaamiskuvauksia joudutaan tarkastelemaan jatkossakin esimerkiksi ammattikorkeakoulujen opetussuunnitelmatyössä ja erikoisalojen päivitysten yhteydessä. *Sihteerin huomautus:* Hoitotyön jaoston opettajajäsenet korvasivat yhteistyössä jaoston puheenjohtajan ja Päivi Nygrenin kanssa osaamiskuvauksissa hallitsee-verbit muilla verbeillä. Hallitsee-verbi jätettiin ainoastaan sanojen ”edistynyt tietoperusta” yhteyteen, koska kyse on määrätystä osaamistasosta. Muutokset jaoston raportin liitteisiin 3-19 ja taulukkoon 1 on merkitty punaisella fontilla.

- Tuotiin esille, että 3 600 € maksu ei mahdollisesti riittäisi kattamaan erikoistumiskoulutuksista ammattikorkeakouluille aiheutuvia yhden erikoistuvan opiskelijan kaikkia kustannuksia. Todettiin, että kliinisen hoitotyön erikoisosaamisen kehittäminen erikoistumiskoulutusten avulla voidaan toteuttaa pääosin ammattikorkeakoulujen yhdessä ja yhteistyössä työelämän kanssa valmisteleminen verkko-opintojen keinoin ja että lähiopetuspäiviä olisi vain vähän. Lisäksi hoitotyön jaosto arvioi, että 30 op:n laajuisista erikoistumiskoulutuksista 10 op järjestettäisiin työssä tapahtuvana opiskeluna. Lääkkeenmääräämisen edellyttämä koulutus on toteutettu näiden periaatteiden mukaisesti jo 10 vuoden ajan. Lisäksi tuotiin esille, että ammattikorkeakoulujen rahoitusmallin mukaan erikoistumiskoulutusten kustannuksista osa katetaan opiskelijamaksuilla ja osa ammattikorkeakoulujen perusrahoituksella. *Sihteerin huomautus:* Hoitotyön jaoston puheenjohtaja muokkasi yhdessä Päivi Nygrenin ja Salla Seppäsen kanssa luvun 2.8. tekstejä erikoistumiskoulutuksista ammattikorkeakouluille aiheutuvista kustannuseristä ja niiden tarkemmasta arvioinnista osana jatkovalmistelua. Muokkaukset jaoston raportin lukuun 2.8. on merkitty punaisella fontilla.

Neuvottelukunta hyväksyi hoitotyön jaoston raporttiluonnoksen (liite 4) ja esitti raportin julkaisemista STM:n julkaisusarjassa. Todettiin, että raporttiluonnokseen päivitetään THL:n tiedot sairaanhoitajien lukumääristä johdannossa, luvussa 2.8 ja taulukoissa 7 ja 8 sekä korjataan vielä muutamia kirjoitusvirheitä. Todettiin, että THL:n on tarkoitus toimittaa päivitetty lukumäärätiedot 26.8. *Sihteerin huomautus:* THL ei pystynyt toimittamaan päivitettyjä lukuja 26.8., vaan ne saataneen vasta syyskuun puolivälissä.

9 Neuvottelukunnan työsuunnitelmaluonnos

Vuoden 2021 viimeinen kokous sovittiin pidettäväksi 13.12. klo 12.00-15.00. Puheenjohtaja totesi, että TANK:n jäsenet voivat lähettää työsuunnitelmaluonnokseen (liite 5) ehdotuksia kokouksessa käsiteltäviksi asioiksi.

10 Muut mahdolliset asiat

Ei ollut muita asioita.

11 Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 12.02.

Puheenjohtaja	Kaisa Halinen
Sihteer	Marjukka Vallimies-Patomäki

Liitteet	Ari Virtasen esitys Juho Ruskoahon esitys Eeva Vahteran esitys Hoitotyön jaoston muokattu raportti Neuvottelukunnan työsuunnitelmaluonnos
----------	---

Jakelu	Terveystieteiden ammattihenkilöiden neuvottelukunta
--------	---

Tiedoksi	Satu Koskela, osastopäällikkö, sosiaali- ja terveysministeriö Annimari Laakkonen, johdon sihteeri, sosiaali- ja terveysministeriö
----------	--